

KÄRANDE

1. Com Hem AB, 556181-8724, Box 27332,
102 54 STOCKHOLM

2. SENDA i Sverige AB, 556548-1131,
Tegeluddsvägen 64, 115 28 STOCKHOLM

3. ViaSat AB, 556304-7041, Box 17104,
104 62 STOCKHOLM

Ombud för 1-3: advokaten Thomas Carlén-Wendels,
Advokatfirman Konsultbyrån för Marknadsrätt AB,
Kungsgatan 48, 111 35 STOCKHOLM

SVARANDE

1. Flashback Media Group AB, 556561-1174,
Box 26067, 100 41 STOCKHOLM

2. J. A.,

Ombud för 1-2: advokaten Nils Hillert, Advokatfirman
Hillert AB, Box 19579, 104 32 STOCKHOLM

SAKEN

marknadsföring av avkodningsutrustning

DOMSLUT

1. Marknadsdomstolen förbjuder Flashback Media Group AB och J. A., vardera vid vite av fyrahundratusen (400 000) kr att, genom att upplåta annonsutrymme, medverka till marknadsföring av sådan avkodningsutrustning som enligt lag inte får överlåtas.

2. Flashback Media Group AB och J. A. förpliktas att solidariskt ersätta Com Hem AB, SENDA i Sverige AB och ViaSat AB deras rättegångskostnader med etthundrafyrtiotvåusenfyrahundrafemtio (142 450) kr avseende ombudsarvode jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för Marknadsdomstolens dom till dess betalning sker.

BAKGRUND

Com Hem AB tillhandahåller program och interaktiva tjänster i analog och digital kabel-tv samt över Internet. Företaget är ett helägt dotterbolag till Telia AB. Företaget har sedan början av 1980-talet distribuerat kabel-tv under namnen Telia Infomedia Television, Svensk kabel-tv och numera under namnet Com Hem. Senda i Sverige AB (under namnändring till Boxer AB) är det statliga licensbolag som säljer abonnemang till dem som önskar se mark-sänd digital tv. Senda bildades år 1997 och ägs gemensamt av bolagen Teracom, Sveriges Television och Utbildningsradion. Viasat AB är distributör av analoga och digitala tv-sändningar över satellit.

YRKANDEN, M. M.

Com Hem AB, SENDA i Sverige AB och ViaSat AB (Com Hem m.fl.) har yrkat att Marknadsdomstolen förbjuder Flashback Media Group AB och J. A. (Flashback), var för sig, vid kraftigt verkande vite att, genom att upplåta annonsutrymme, medverka till marknadsföring av sådan avkodningsutrustning som inte får överlåtas.

Flashback har bestritt Com Hem m.fl:s talan.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

Marknadsdomstolen har i beslut den 11 december 2002 meddelat ett interimistiskt förbud i enlighet med Com Hem m.fl:s yrkande.

GRUNDER OCH UTVECKLING AV TALAN

Parterna har anfört i huvudsak följande.

Com Hem m.fl.

Com Hem m.fl. sänder kodade tv-sändningar avsedda att kunna tas emot endast av betalande abonnenter. De har alltså intresse av att motverka handel med olovlig avkodningsutrustning.

På Flashbacks webbplatser har sedan länge förekommit textannonser för olovlig avkodningsutrustning. Under sensommaren 2002 tillkom också banner-annonser för piratkort. Webbplatsen www.flashback.se (FLASHBACK) är Flashbackgruppens huvud-webbplats där det förekommer ett mycket varierat och omfattande material. På flertalet sidor förekommer banner-annonser där bl.a. olovlig avkodningsutrustning marknadsförs (exempel i domsbilaga 1). Webbplatsen www.popmart.se (POPMART) är ett annonsorgan på Internet som upplåter utrymme för köp- och säljannonser (textannonser) till privatpersoner och företag (exempel i domsbilaga 2-3). POPMART ägs och drivs av Flashback och är en av bolagets ca 25 bifirmor. Enligt verksamhetsbeskrivningen skall Flashback under bifirman Pop Mart International bl.a. idka handelsrörelse genom att köpa och sälja artiklar av alla slag. Sedan i vart fall början av år 2002, har det på POPMART dagligen funnits ett antal textannonser där olovlig avkodningsutrustning erbjuds till försäljning. Där förekommer även banner-annonser där sådan utrustning marknadsförs.

J. A. är verkställande direktör och ensam styrelseledamot i Flashback. Han är också registrerad ”kontaktperson” för webbplatserna. Bolaget har endast två anställda, varav J. A. är den ene. Bolaget är i egenskap av ägare till de omnämnda webbplatserna den näringsidkare som ansvarar för verksamheten enligt marknadsföringslagen (1995:450) (MFL).

Till skillnad från licens- och reklamfinansierade tv-sändningar, bygger betal-tv på abonnemang. För att utestänga andra än abonnenter, sker sändningarna i kodad form. Endast abonnenter med auktoriserad avkodningsutrustning är behöriga att ta del av det kodade programinnehållet. Avkodningsutrustningen – vilken numera genomgående består av ett avkodningskort, ett s.k. ”smartcard” – tillhandahålls som en del av abonnemanget och får brukas av abonnenten så länge avtalet består. Abonnenten är genom avtalsvillkor alltid förbjuden att överlåta eller på annat sätt frångå sig avkodningskortet.

Vid sidan av de avkodningsutrustningar som legalt tillhandahålls tillsammans med abonnemang, förekommer även en illegal marknad för s.k. piratkort. Enligt lagen (2000:171) om förbud beträffande viss avkodningsutrustning (dekoderlagen) är det straffbart att i förvärvs-

syfte olovligen hantera avkodningsutrustning i avsikt att bereda någon utanför abonnentkretsen tillgång till innehållet i en kodad sändning. Eftersom auktoriserad utrustning aldrig upplåts till andra än abonnenter och då dessa inte äger överlåta eller upplåta utrustningen vidare, kan konstateras att all hantering av avkodningsutrustning som innefattar överlåtelse eller upplåtelse utan abonnemang, sker olovligt. All marknadsföring som sker i förvärvssyfte och som avser sådan överlåtelse eller upplåtelse, är således olaglig.

Förr i tiden var det inte ovanligt att olovlig avkodningsutrustning annonserades genom eftertextannonser i tidningar. Denna marknadsföring har dock upphört sedan flera år sedan seriösa tidningar – frivilligt eller efter domstolsingripande – beslutat att vägra att föra in sådana annonser eller att medverka på annat sätt i den olagliga hanteringen. Med Internets intåg övergick under en period annonseringen till detta medium men numera har piratannonserna i huvudsak försvunnit även från dessa annonsplatser. Idag erbjuder Flashback en av de få återstående kanalerna för den olagliga hanteringen.

Förevarande mål gäller primärt medverkan till annonsering där annonsörer överlåter eller upplåter avkodningsutrustning yrkesmässigt eller eljest i ett systematiskt förvärvssyfte. Även privatpersoners enskilda försäljning av auktoriserad utrustning sker olovligt. MFL torde därmed också omfatta yrkesmässig medverkan till överlåtelse av avkodningsutrustning även då privatpersoner annonserar.

Under år 2002 har Com Hem m.fl. uppmärksammat att det på POPMART frekvent förekommer ett stort antal textannonser avseende olaglig avkodningsutrustning. Annonseringen har förekommit så sent som i november 2002, dvs. även efter det att förevarande mål anhängiggjorts vid Marknadsdomstolen. Annonserna listas i kortform med rubrik där varje rubrik utgör en klickbar länk till den egentliga textannonsen. Sålunda leder rubriken ”Piratkort till BOXER, COMHEM & VIASAT” till den egentliga textannonsen (*domsbilaga 3*). Det som karaktäriserar de markerade textannonserna är att de avser avkodningskort som möjliggör mottagning av kodade tv-sändningar, däribland Com Hem m.fl:s utbud. Avkodningskorten betecknas ofta ”piratkort” eller med motsvarande uttryck och vanligtvis anges vilken leverantörs programutbud som korten avkodar. I de aktuella fallen framgår uppenbart att respektive säljare har flera kort och av olika typer till försäljning. Den försäljningsverksamhet annonserna avser sker uppenbart systematiskt och yrkesmässigt.

Utöver omnämnda textannonser låter Flashback numera införa banner-annonser där otillåtna avkodningskort marknadsförs. Dessa banner-annonser förekommer på såväl FLASHBACK som POPMART. Banner-annonserna karaktäriseras av att de tydligt avser ”piratkort” respektive ”guldkort”. Det rör sig sålunda uppenbart om olovlig avkodningsutrustning. Banner-annonserna är klickbara och leder till respektive webbplats där den otillåtna utrustningen säljs. Det är Flashback som hanterar och administrerar visningen av annonserna på respektive hemsida. Annonsen ”piratkort.nu” leder till en sida där visserligen inte någon försäljning förekommer men där intresserade uppmanas att skicka in sin e-adress för vidare information och kontakt. Annonsen ”Billigast guldkort, funcard” leder till entrésidan hos Unik Teknik varifrån man kan klicka sig vidare till sidor där piratkort såldes (*domsbilaga 4*). En av dessa sidor är ”piccard.nu” där det tidigare förekom försäljning av piratkort. Således avser banner-annonserna för såväl ”piratkort.nu” som ”Billigaste guldkort, funcard” piratkort.

Enligt dekodeklagen får sådan avkodningsutrustning inte yrkesmässigt eller annars i förvärvssyfte tillverkas, importeras, distribueras, säljas, hyras ut, innehålls, installeras, underhålls eller bytas ut i syfte att bereda någon utanför abonnentkretsen tillgång till innehållet i en kodad sändning som erbjuds mot betalning. I enlighet med den s.k. legalitetsprincipen inom marknadsrätten skall marknadsföring som strider mot annan lag, anses otillbörlig i MFL:s mening. Som Marknadsdomstolen fastslagit i ett tidigare avgörande (MD 1996:22) innefattar upplåtandet av annonsplats för försäljning av avkodningsutrustning, medverkan till otillbörlig marknadsföring. Förbud meddelades för den aktuella tidningen liksom för dess verkställande direktör att upplåta annonsplats i såväl tidningens tryckta som dess elektroniska (Internet) upplaga.

Av de påtalade textannonserna framgår att respektive annonsör idkar försäljning i förvärvssyfte. Av annonsformuleringarna ”Piratkort till Boxer, ComHem & Viasat” och ”Autoupdaterade Piratkort för ComHem, Viasat och Boxer/Senda” framgår med all tydlighet att säljaren erbjuder många kort. Samma säljare återkommer också ofta. I vissa fall hänvisas även till säljarens egen speciella webbplats för försäljning och beställning av korten. Beträffande banner-annonserna råder ingen tvekan om att marknadsföringen sker yrkesmässigt.

Genom ett flertal tidigare avgöranden i Marknadsdomstolen (bl.a. MD 1996:22) får anses fastslaget att det åligger ett annonsföretag att granska och kontrollera de annonser som införs. Enligt dekodeklagen är alla överlåtelser av avkodningsutrustning utan abonnemang i praktiken olovliga. Sker försäljningen i förvärvssyfte är den därmed också olaglig. Det kan

således inte medföra några som helst problem att identifiera sådana annonser som avser avkodningsutrustning. Genom det omnämnda avgörandet får anses klargjort att förbudet mot att upplåta utrymme för annonser avseende avkodningsutrustning, även omfattar annonsering på Internet. I fråga om elektroniskt publicerat material underlättas övervakningen genom möjligheten att använda elektroniska filter som, utifrån bestämda kriterier, automatiskt söker igenom insänt material och rapporterar ”misstänkta” införanden för närmare granskning. Däremot är lagen (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor inte tillämplig i det aktuella målet. Den lagen behandlar uteslutande vissa typer av meddelanden, nämligen sådana som innefattar uppvigling, hets mot folkgrupp, barnpornografibrott, olaga våldsskildring eller upphovsrättsintrång. I förarbetena till lagen framhålls särskilt att den lagen endast skall tillämpas om inte annan lagöverträdelse kan läggas anslagstavlans innehavare till last (prop. 1997/98:15 s. 21).

Flashback

Flashback startades av J. A. för mer än tio år sedan i form av en s.k. undergroundtidning i pappersformat som drevs helt ideellt. Grunden i Flashbacks verksamhet är, och har alltid varit, journalistiken. Sedan ett par år drivs verksamheten i aktiebolagsform och med sin bas på Internet, men det ideella inslaget är fortfarande dominerande och bolagets omsättning och vinst är mycket begränsade.

FLASHBACK är Flashbacks huvudsida med diverse artiklar, länkar, debattforum, m.m. POPMART är ett internetbaserat köp- och säljforum för privatpersoner, en s.k. elektronisk anslagstavla, där annonsörerna själva inför sina egna annonser och där någon förhandsgranskning av materialet inte sker. I reglerna för annonsering på POPMART anges tydligt att POPMART inte tillåter försäljning som strider mot svensk lag. För att förhindra att annonsplatsen utnyttjas för olagliga ändamål sker en manuell granskning varje dag – oftast två gånger – av införda annonser. Därutöver har ett stort antal ord som vanligen används för olika typer av olaglig verksamhet spärrats på elektronisk väg.

Efter påpekanden från Com Hem m.fl:s ombud om att det lagts ut annonser på POPMART som indikerar försäljning av olaglig avkodningsutrustning tog Flashback bort dessa annonser och lade dessutom till ett stort antal ord, knutna till piratkopiering och ord med anknytning till Com Hem m.fl:s företagsnamn och andra kännetecken, till den elektroniska spärrlistan. Att vissa textannonser likväl förekommit på POPMART beror på att Flashback inte

förstod att dessa avsåg olaglig avkodningsutrustning eftersom de inte innehöll något ord som antydde detta och därför inte träffades av Flashbacks gallring. Annonserna ”Gratis 70 kanaler till din TV” är däremot typiskt sett sådan att den borde ha träffats av Flashbacks gallring. Vid sökningen av otillåtna ord har datorsystemet av någon oförklarlig anledning inte hittat denna annons. Annonserna har dock numera avlägsnats.

Sedan Flashback uppmärksammats på annonserna - vilka inte passerat den elektroniska granskningen - under den provokativa texten ”piratkort.nu”, togs de aktuella annonserna omedelbart bort. Det kan emellertid inte vitsordas att banner-annonserna från ”piratkort.nu” leder till någon webbplats där otillåten avkodningsutrustning skulle säljas. Utredningen i målet ger inte heller stöd för detta. Någon försäljning sker i vart fall inte från den webbsida annonserna länkats till. Huruvida man genom vidare hänvisningar kan komma i kontakt med säljare av dylik utrustning är okänt för Flashback.

Såvitt avser de påtalade banner-annonserna med bl.a. texten ”Billigaste Guldkort” från Bonab Teknik AB på webbplatserna ”www.piccard.nu” och ”www.uniteknik.com” har dessa inte tagits bort då de efter grundlig granskning inte på något sätt visat sig avse någon olaglig verksamhet eller ens antyder kopplingar till sådan verksamhet. Vad gäller övriga påtalade banner-annonser har någon olaglig försäljning inte förekommit på dessa. Om det i annonserna förekommer länkar till andra webbsidor där sådan försäljning skett kan detta inte läggas Flashback till last. Mot bakgrund av att Internet till stora delar är uppbyggt med länkar mellan olika webbsidor vore det orimligt att Flashbacks ansvar sträcker sig längre än till den webbsida annonserna avser.

Flashback har således på alla sätt försökt tillmötesgå Com Hem m.fl:s synpunkter och tagit bort alla otillåtna annonser. Att Flashback därvid har missat enstaka annonser måste bedömas i relation till det stora antal annonser som finns på POPMART.

Den jämförelse Com Hem m.fl. gör med Marknadsdomstolens tidigare avgörande, MD 1996:22, saknar relevans i målet. Det aktuella avgörandet avsåg ett tidningsföretag med såväl en papperstidning som en elektronisk upplaga på Internet. För tidningar som utger periodiska skrifter ansvarar en ansvarig utgivare enligt tryckfrihetsförordningens regler. Detta gäller även tidningars elektroniska upplagor. För periodiska skrifter finns således en plikt att förhandsgranska allt material – även annonser. Förevarande mål rör emellertid en elektro-

nisk anslagstavla som lyder under helt andra regler, nämligen lagen om ansvar för elektroniska anslagstavlor.

Enligt 4 § i den omnämnda lagen föreskrivs att den som tillhandahåller en sådan anslagstavla är skyldig att ha en sådan uppsikt över tjänsten som skäligen kan krävas med hänsyn till omfattningen och innehållet av verksamheten. Om en avsändare sänder in ett meddelande som exempelvis främjar olaglig verksamhet är den som tillhandahåller tjänsten skyldig att ta bort meddelandet (5 §). På grund av den mängd meddelanden som sänds in samt då illojala annonsörer hela tiden försöker hitta ett sätt att kringgå den gallring som sker är det omöjligt att helt skydda sig från ett olagligt användande av elektroniska anslagstavlor. Det måste anses uppenbart att Flashback gott och väl uppfyllt de skyldigheter som föreligger enligt lagen.

För att förbättra sina möjligheter att ingripa mot olagliga annonser erbjuder dessutom både POPMART och FLASHBACK berörda parter möjlighet att inkomma med klagomål och påpekanden om olagligheter. Flashback har således inte ”medverkat” till någon olaglig försäljning. Tvärtom har man i dialog med bl.a. Com Hem m.fl. försökt motverka olaglig försäljning.

Ett förbud från Marknadsdomstolen ålägger i praktiken de som ansvarar för elektroniska anslagstavlor en skyldighet att förhandsgranska det material som publiceras av användarna, i likhet med det ansvar som gäller för tidningar. Hade detta varit lagstiftarens avsikt hade detta reglerats i lagen om ansvar för elektroniska anslagstavlor.

Det kraftfulla vite Marknadsdomstolen fastställt i sitt interimistiska beslut är väsentligt högre än vad som lagligen är motiverat med hänsyn till Flashbacks redovisade vinst och J. A:s låga inkomst. Konsekvenserna av att en illojal annonsör eventuellt skulle lyckas kringgå Flashbacks kontrollsystem och föranleda Flashback och J. A. att betala det fastställda vitet vore helt ödesdigra.

BEVISNING

Com Hem m.fl. har som skriftlig bevisning åberopat bl.a. utskrifter från de påtalade webbplatserna ”FLASHBACK”, ”POPMART”, ”www.piratkort.nu”, ”www.uniteknik.com” och ”www.picard.nu”.

Flashback har som skriftlig bevisning åberopat Annonssregler för POPMART, Kontaktuppgifter för FLASHBACK och POPMART, korrespondens mellan parterna, utskrift av webbsidorna ”www.piratkort.nu” och ”www.unikteknik.com”.

DOMSKÄL

I målet har Com Hem m.fl. påtalat den verksamhet som Flashback bedriver genom att på webbplatserna FLASHBACK och POPMART tillhandahålla textannonser och bannerannonser för piratkort. Målet gäller frågan om Flashbacks medverkan till marknadsföring när företaget tillhandahåller de aktuella annonserna.

Enligt 4 § dekamerlagen avses med dekamerutrustning sådan utrustning eller programvara som utformats eller anpassats för att göra en tjänst som omfattas av lagen tillgänglig i tolkningsbar form. TV-sändning är en sådan tjänst. Enligt lagen får inte sådan utrustning yrkesmässigt eller annars i förvärvssyfte tillverkas, importeras, distribueras, säljas, hyras ut, innehas, installeras, underhållas eller bytas ut i syfte att göra en tjänst som omfattas av lagen tillgänglig i tolkningsbar form utan tjänsteleverantörens godkännande.

Som Marknadsdomstolen i flera tidigare avgöranden (bl.a. MD 2000:19 och MD 2000:21) funnit kan marknadsföring som sker på ett sätt som står i strid med tvingande lagstiftning, t.ex. dekamerlagen, anses som otillbörlig i MFL:s mening.

Enligt 14 § MFL kan förbud meddelas även mot anställd hos en näringsidkare och annan som handlar på näringsidkarens vägnar samt var och en som i övrigt väsentligen har bidragit till marknadsföringen.

Flashback har gjort gällande att lagen om ansvar för elektroniska anslagstavlor skall tillämpas i målet och att bolaget därför inte har något ansvar för den påtalade marknadsföringen. Enligt Marknadsdomstolens mening hindrar den omnämnda lagen inte en prövning enligt MFL.

Marknadsdomstolen har i avgörandet MD 1995:2 uttalat sig vad avser en tidnings ansvar för att ta emot en färdig annons för införande. Domstolen konstaterade därvid att ett tidningsföretags annonsgranskning är av stor betydelse för upprätthållandet av MFL:s krav på god marknadsföringssed och att ett tidningsföretag måste ta ett visst ansvar för införda annonser

även i de fall tidningen inte har tagit någon aktiv del i dess utformning. Marknadsdomstolen har vidare ansett att det kan krävas av en tidning bl.a. att den inte tar in annonser för produkter som enligt lag inte får saluhållas, innehas eller användas. Samma uttalanden gjordes i avgörandet MD 1996:22 beträffande ett tidningsföretags medverkan vid otillåten marknadsföring av viss avkodningsutrustning.

Marknadsdomstolen finner att bedömningen av det nu aktuella målet skall ske med utgångspunkt i de omnämnda avgörandena och att motsvarande ansvar som krävdes av tidningsföretagen även skall gälla för Flashbacks aktuella hemsidor. I den påtalade marknadsföringen utbjuds utan tjänsteleverantörens godkännande sådan utrustning som enligt dekodeklagen inte får säljas yrkesmässigt eller annars i förvärvssyfte. Marknadsföringen av utrustningen är sålunda att anse som otillbörlig i MFL:s mening. Med hänsyn till formuleringar i annonserna måste det ha stått klart för Flashback att det gällde försäljning som står i strid med bestämmelserna i dekodeklagen. Genom att ändå upplåta utrymme för annonserna på bolagets hemsidor FLASHBACK och POPMART har Flashback medverkat till den påtalade marknadsföringen.

Flashback har anfört att textannonserna av misstag passerat bolagets s.k. spärrlistor. I motiven till dåvarande MFL anges (prop. 1970:57 s. 77) att frågan huruvida ett förbud skall meddelas inte påverkas av om näringsidkaren handlat med uppsåt eller varit försumlig. Att en handling vidtagits av misstag medför således i och för sig inte att ett förbudsyrkande bör ogillas. Detta hindrar dock inte att rimlig hänsyn tas till de möjligheter näringsidkaren haft att påverka handlingen i fråga (MD 1983:7). I förevarande fall visar utredningen att det inte rört sig om bara något enstaka införande som bolaget saknat möjlighet att kontrollera. Det måste åligga Flashback att tillämpa sådana rutiner att otillbörliga annonser av aktuellt slag inte förekommer på dess hemsidor.

Marknadsdomstolen finner sålunda att förbud bör meddelas Flashback Media Group AB i enlighet med Com Hem m.fl:s yrkande.

Av utredningen i målet framgår att J. A. är verkställande direktör och ende styrelseledamot i bolaget samt registrerad som ”kontaktperson” för de aktuella webbplatserna. Han har sålunda haft ett bestämmande inflytande över verksamheten i bolaget och måste anses ha väsentligt bidragit till den aktuella marknadsföringen. Mot denna bakgrund bör, som yrkats, förbudet gälla även för honom.

Vite

Enligt 19 § MFL skall ett förbud förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövt. Marknadsdomstolen anser inte att det föreligger några särskilda skäl som gör det obehövt att förena förbudet med vite. Vidare saknas skäl att förena förbudet med särskilt lågt vite.

Rättegångskostnader

Vid denna utgång är Com Hem m.fl. berättigat att erhålla ersättning för sina rättegångskostnader. Com Hem m.fl. har yrkat ersättning med 142 450 kr avseende ombudsarvode. Flashback har vitsordat 50 000 kr för arvode såsom skäligt belopp med hänsyn till den arbetsinsats som varit påkallad för att tillvarata kärandenas intressen. Marknadsdomstolen finner, med hänsyn till målets beskaffenhet och omfattning, att kostnaderna får anses skäligen påkallade för tillvaratagande av Com Hem m.fl:s rätt. Com Hem m.fl. skall således tillerkännas ersättning med det belopp som yrkats.

På Marknadsdomstolens vägnar

C H Fallenius

Ledamöter: Christer Fallenius, ordförande, Kristina Boutz, Per Eklund, Catharina Andréén, Sten Nyberg och Anders Stenlund. Enhälligt

Sekreterare: Paul Katai